

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porte iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianas og for andre end forannevnte landes vedkommende i St. Olavs Trykkeri, Akersveien nr. 4. Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 ore pr. petilinie.

Til de abonnenter fra forrige aar, som ønsker at komplettere aargangen, udleveres de ønskede numre gratis, saavidt oplaget rækker. Hele aargangen kan faaes for 3 kr., hvert enkelt kvartal for 1 kr.

Politisk oversigt.

Den svenske rigsdag aabnedes iforgaars.

At Rusland har bestilt 1½ mill. repetergeværer hos den franske stat, er blevet kolporteret af alle aviser, men demeteres nu. — Warschaus politimester har igjen ladet 70 udlændinger for bestandig udvise af landet. — Rusland er misfornøiet med den abessinsk-italienske traktat, som gjør Italien til Abessiniens mellemhandler overfor Europa.

Den tyske rigsdag vedtog tirsdags at bevilge 45,813,000 mark i anledning af forandringer ved vernepligten og 61,224,000 som første bidrag til artillermateriel. Nette smaasummer, den moderne stat presser ud af sine ofres o: sine undersaaters lommer! — Paa enkekeiserinde Augustas kiste nedlagdes en krans af gule roser med paaskrift: „Fra Berlins taknemmelige katolikere.“ „Evang.-kirchl. Anzeiger“ skriver: „Det er almindelig bekjendt, at keiserinden nærrede en vis forkjærlighed for katolske søstre og anstalter, for en stor del var omgiven af fremragende katolske personligheder og i Baden-Baden, Düsseldorf og Koblenz udtalte sig skarpt mod folk, der, som f. eks. gammelkatolikkerne, bekjæmpede den katolske kirke.“

I Schweiz stod i denne tid for retten i Neufchatel 3 anarkister for at have opslaaet samfundsomveltende plakater. Den vigtigste anklagede, Nicollet, oplæste til sit forsvar et fransk digt, der aldeles gjengav hans egne tanker. Forfatteren var ingen ringere end selve den offentlige anklager, Schweiz's generalprokurator, frimureren broder Stockmar. „Vil I være retfærdige,“ sagde Nicollet til sine dommere, „saa sæt straks Stockmar under tiltale. Han har i disse vers givet os det eksempel, som vi har fulgt. Vi er kun hans elever og efterfølgere.“ Anklageren var tilintetgjort, og retten frikjendte Nicollet. Men sandheden var offentlig bekjendt: frimureriet er fader til og lærer for anarkisterne.

Den regjeringsvenlige italienske „Gazzetta del popolo“ skriver: „Krisen tilspidser sig dag for dag.

Falliterne ophober sig i en forfærdende mængde. Efter nytaar faar vi sagtens værre ordener fra pøbelens side end dem, der forrige aar satte Rom i skræk.“

Den lille 4-aarige spanske kong Alfons XIII. er i bedring. Ministerkrisen er endnu ikke løst.

Portugal har maattet give efter for den engelske stormagts tryk og opgiver sine bestræbelser for de omstridte egne vedkommende. Ministeriet har forlangt sin afsked, da stemningen er ophidset imod det.

For at styrke sin stilling agter den engelske regering at indføre fri undervisning i Englands og Wales' folkeskoler.

Den irske biskop af Cork meddelte forrige søndag fra prædikestolen, at der i Cork findes en hemmelig, revolutionær forening, som bl. a. har paa sit program at straffe folk med døden under visse omstændigheder. Han formanede katolikkerne til at holde sig fjernt fra denne forening. Som bekjendt ikjender Pius IX.s bulle „*Apostolica sedis*“ enhver bansættelsens straf, som bliver medlem af de hemmelige selskab. Enhver katolik, der f. eks. er frimurer, har derfor ogsaa udelukket sig af kirkens samfund og kan hverken faa sakramenter eller kirkelig begravelse, medmindre han udtræder af selskabet.

Brasiliens provisoriske regering har anordnet kirkens adskillelse fra staten og garanteret alle religiøse partiers ligestillethed.

Republiken Peru er i jammerlig finansiel forfatning. Ved sidste regnskabsaars slutning var udenrigsgjælden 594 mill. kroner. At landet har store naturlige hjælpekilder, holder ikke des mindre krediten oppe.

Gudstjenesten i st. Olavs kirke i Kristiania.

Søndag den 19de januar: kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 5 andagt med katekese.

Fælleskommunion for Maria-foreningen; efter andagten den fjerdingaarlige generalforsamling i forsamlingslokalet.

Ugekalender.

Søndag den 19de, 2den søndag efter helligtrekonger. Jesu navnefest (Læst: Ap. gj. 4. 8—12; evang.: Luk. 2, 21). — Mandag. Fabian, pave og martyr, † 250, og Sebastian, officer og martyr, † 288. — Tirsdag. Agnes, jomfru og martyr, † ca. 304. — Onsdag. Vincentius, diakon og martyr, † 304, og Anastasius, munk og martyr, † 628. — Torsdag. Vorfrues trolovelse. — Fredag. Timotheus, biskop og martyr, † 97. — Lørdag. Paulus's omvendelse.

Søndag den 26de, Polykarp.

Helligtrekonger.

(Fortsat.)

De tre vise var og ofrede som vore aandelige forfædre, som repræsentanter for alle os, der ikke hørte til jødefolket. Idet altsaa Frelseren vil gjøre gjengjæld og give, saa giver Han ei blot til hine tre personer, men til alle dem, de repræsenterer — følgelig til os med, og til saa mange slegter, som monne følge efter os. Hvad er det saa da, Han skjænker?

Det er først og fremst *guld*, og guld betyder kjærlighed. Men hvad siger skriften? Gud er kjærlighed (I. Joh. 4, 8); det er altsaa sig selv, Han skjænkede os. Ja i sandhed sig selv; thi ikke tilfreds med at give os sit liv og sin død blev Han hos os til verdens ende i altrets sakrament, hvor Han er legemlig tilstede og levende — altsaa med baade sjæl og guddom. Der stiller Han sig til vor raadighed og giver sig vore sjæle til næring.

Guld betyder kjærlighed; ligesom det stedse holdtes for det ædleste og kostbareste metal, er den rene kjærlighed den ædleste og kosteligste af dyder baade i naturens og naadens rige; ingen falder saa tungt i vegt-skaalen selv midt i lidelser og modgang, ligesom intet metal, nedsænket i vand, har større vegtfylde. Jesus kom til jorden for at frelse os — med st. Augustins ord, hvilken kirken lod os læse paa helligaftenen til helligtrekongers dag: „Gud blev menneske, forat mennesket skulde blive Gud,“ d. v. s. vorde ett med Ham igjennem viljernes og hjerternes sammensmeltning. Men dette kunde kun opnaaes ved, at synden toges fra os, saa vi blev rensede og derpaa helligede; og hvad skulde vel udslutte vore synder, om ikke just Guds kjærlighed, da der dog staar skrevet, at kjærlighed skjuler synders mangfoldighed (I. Petr. 4, 8)?

Den gjør mere end det: Kristi kjærlighed har sat os afmægtige syndere i stand til at elske Gud paa rette maade. Naar det til alle tider forbliver en dogmatisk sandhed, at uden Jesus kan vi slet intet gjøre, da gjælder dette allermest om den dyd, som er den allerypperste: umulig kunde vi elske Gud tilbørlig, hvis ikke Han selv satte os i stand dertil. Saa vi maa ydmygt bekjende med st. Johannes: „Ikke vi har elsket Gud først, men Han har gjort begyndelsen ved at elske os (I. 4, 10).“ Lad være, at ogsaa hedningerne formaar at elske Gud, som de erkjender Ham udaf naturen, saa er dog dette en ren naturlig kjærlighed, der nok er Gud velbehagelig, men aldrig mægter at fortjene sjælen salighedens løn — kun en timelig gjengjældelse og lindring af den evige straf.

Ja Jesus gaar videre. Han meddeler os evnen

til at gjøre alting overnaturligt. I den senere middelalder og de paafølgende aarhundreder lagde granskerne sig efter at løse flere uløselige problemer; et af disse var den saakaldte alkymiens videnskab, guldmagerkunsten. Man vilde udfinde formlen til at forvandle et hvilket som helst metal til guld. Spildt møie! Men det fattige Jesusbarn, den alvise Gud, Han har givet os løsningen paa det overnaturliges omraade og anvist os midlet til at forvandle baade jern og bly til det reneste guld. Naar nemlig mennesket handler og taaler af kjærlighed til Gud og forener sig med Vorherres handlen og liden, da bliver det altsammen til kosteligt, uforgjængeligt guld, der kjøber os paradiset, om tingene end i og for sig er nok saa lave og ubetydelige. Ikke det allermindste har nødig at gaa tabt for evigheden, siden Jesus lærte os at hellige alt ved kjærligheden.

Er det nu nok? Kjære kristne! hvorlænge kunde vi ikke blive ved at tale om guldet, Jesus giver os! Kun overfladisk kan vi her berøre de enkelte tanker for saa at overlade til eder at gjemme alle disse ord og overveie dem i eders hjerter efter vorfrues forbillede. Frelseren gav os guld endnu paa en femte maade, idet Han henlagde os en krone i himlen til løn for vore kampe. Selv er Han alverdens konge baade som dens skaber og løskjøber; men os, sine venner, delagtiggjør Han med overstrømmende naade i sit kongedømme efter aabenbaringsens ord (22, 5): De skal regjere i al evighed.

Det er en elskendes fremgangsmaade, kjære læsere: at hengive alt, hvad man har, og alt, hvad man er, til den elskede — og det har Jesus i fuldeste maal gjort ovenfor enhver af os.

Endvidere skjænker Jesus os *røgtelse*. Kristus er ved Guds høire haand og gaar i forbøn for os, heder det i romerbrevet (8, 34); ja Hebr. (7, 25) siger ydermere, at Han lever altid til at gaa i forbøn for os. Dette har sin fulde sandhed med hensyn paa hele Jesu liv fra dets første øieblik af, da hans sjæl, sig bevidst, vendte sig til Den, som havde udsendt Ham, og bad for os, for hvis skyld Han var bleven udsendt. Han alene iblandt alle skabninger havde udtømmende begreb om Guds storhed og maatte derfor blive den eneste, der paa fuldtud værdig maade kunde prise den. Salmistens ord: „Jeg vil love Herren til enhver tid, hans pris skal altid være i min mund (33, 2),“ maatte blive tusendfold mere sandt som Jesu ord — saa meget mere sandt, som hint andet begeistrede udraab havde mere sandhed i Jesu mund end i høisangbrudens: „Jeg sover, men mit hjerte vaager (5, 2).“ Thi enhver gudelskende sjæl slappes til tider i sin andagt; men aldrig kunde Jesu

sjæl noget øieblik slappes. da den uafsladelig skuede Gud. Og denne uophørlige andagtsfulde bøn var viraken, Han skjænkede os ved at frembære den i vort sted, da vi var uformaaende.

Ved sin bøn satte Han derhos os i stand til at bede, med virkning for himmerig. Ingen kan kalde Jesus herre uden ved den Helligaand (1 Kor. 12, 3), saa det gavner vor sjæl for evigheden, d. v. s., at kun ved Guds naade kan vi bede — den naade, Kristus ved sin egen bøn forhvervede os. Al den bønnens virak, vi opsender til Gud, er altsaa i virkeligheden Kristi eiendom, ligesom vore samtlige fortjenester i grunden er hans fortjenester; det er af Ham, vi har faaet dem. For ikke én gives der i menneskeslegtens talløse mængde, uden at han jo maa bekjende med David: „Herre, bøj dit øre; jeg er elendig og fattig (85, 1)!“

Vi saa forrige gang, hvorledes hedningernes virak-skjænk var en hylding af Kristi presteembede; ved at delagtiggjøre os i dette har Han givet os gaven tilbage. En høi værdighed er dermed bleven vor lod. St. Petrus (I. 2, 5. 9) kalder os kristne et helligt og et kongeligt prestedømme — vi har jo alle faaet del med ypperstepresten i evighed efter Melkisedeks vis. Imidlertid, vil nogen have denne værdighed, maa han finde sig ogsaa i byrden, der følger med. To ting har enhver prest at gjøre: han skal bede og ofre — men det kommer vi siden til at tale om.

Sluttelig har Jesus skjænket os *myrra*. Det er hans usigelig bitre legemlige og sjælelige lidelser, der opofredes som sone for vor gjæld og istedenfor fyldestgjørelsen, vi selv burde have givet den krænkede alhellige . . . lidelser, som ingenlunde fandt sin afslutning med korsdøden, men tvertimod fortsættes endnu fremdeles indtil tidernes ende ved, at Jesus lider i sit mystiske legeme, kirken, og lider med hensyn til den udvortes ære, skabningerne er Ham skyldige og dog vægrer sig ved at yde. Ved disse lidelser gav Han sig selv til en gjenløsnings betaling for alle (I. Tim. 2, 6).

Men ikke blot for os, nei til os blev hin *myrra* given. Vi er jo i og for sig ude af stand til at gjøre noget som helst overnaturligt godt, og dermed ogsaa til at lide med udbytte for himlen. Og nu se! vi fik anvisningen paa, personlig at tilegne os Kristi lidelser og iføre os hans blodige kjortel, saa enhver eneste af de smaating, vi maa taale her paa jorden eller selv op søger os, fremtræder for den krænkede Guds aasyn som en virkning af den enbaarnes blod. Blot vi gjør hans lidelsers bitterhed til vor eiendom, da klinger til os

forjættelsen: „Saa fremt vi lider med Kristus, skal vi og herliggjøres med Ham (Rom. 8, 17).“ Den klinger op til os fra jorden, som skal gjengive vore legemer forklarede; den klinger ned til os fra paradiset, hvor vor herliggjorte sjæl skal bie paa sit herliggjorte legeme; thi i julens dage begyndte Davids ord at opfyldes: „Sandhed og miskundhed, retfærdighed og fred mødtes og kysser hinanden (84, 11).“

Tilvisse forerer Jesus os kostbar *myrra*. Han letter os jo hver eneste af de mange byrder, som livet lægger paa vore skuldre, og som kan være saa frygtelig tunge; de byrder, som livets daglige sorger, som naturen eller forholdene eller folk eller vi selv belæsser os med; de byrder, der er de tungeste af alle — nemlig hvad der trykker og ængster sjælen. Jesus forsøder os enhver lidelse, selv de mest bitre; for Han har selv givet os et eksempel i at taale og søger nu at drage vor opmærksomhed hen paa den kjendsgjerning, at Han selv har jo lidt langt mer, end vi kommer til at lide, og det endda ikke for sin skyld, men for vor. Denne tanke under tryk og lidelser kan ikke forfeile sin virkning; *myrra*en mister sin bitterhed.

Saa vender vi os da i bøn til Jesusbarnet, at Han maa forøge i os kjærlighedens, bønnens og den kristelige afdødelises gaver. (Slattes.)

Den apostoliske lære efter bibelen.

af pastor **Jacquemet.**

(Fortsat.)

V. Bibelen og overleveringen.

Bibelen er den helligste og nyttigste af alle bøger, det ved den Helligaands indgivelse skrevne Guds ord. Jøderne ærede høit den hellige bog. Ligefra apostlernes tid indtil den dag idag har moderkirken, den katholske kirke, vedligeholdt den dybeste ærefrygt for den hellige skrift og med den største omhu opbevaret den uforfalsket gennem alle aarhundreder. Den anbefaler ogsaa meget læsningen af bibelen, dog kun de af den kirkelige autoritet godkjendte udgaver*).

Men bibelen, skjønt den er den ypperligste bog, er ikke tilstrækkelig alene; thi bibelen selv lærer os, at den ikke indeholder alt angaaende religionen: „Der er ogsaa mange andre ting, som Jesus har gjort, og dersom de skulde skrives enhver for sig, men er jeg, at end ikke verden selv kunde rumme de bøger, som maatte skrives (Joh. 21, 25).“ Denne samme sandhed udtrykkes igjen med følgende ord: „Mange andre tegn har Jesus ogsaa gjort for sine disciple, hvilke ikke er skrevne i denne bog (Joh. 20, 30).“ Disse ting er komne til os gennem overleveringen (traditionen).

*) Der fortælles og trykkes mangt og meget angaaende bibelen og dens læsning i den katholske kirke; men det er at anse som fabler og forlængst gjendrevne paafund.

Hvad forstaaer man ved overlevering eller tradition? Traditionen i den mening, den her tages, er enhver lære, som fra Jesus Kristus og apostlerne overleveres eller nedarves fra slegt til slegt, enten mundtlig eller skriftlig, dog uden at være nedskreven i bibelen.

Det er paa denne maade, den sande tro har udbredt sig i verden. Fra Adam indtil Moses fandtes der intet skrevet Guds ord, ingen bibel, saa at gjennem 2500 aar opbevarede alle religiøse sandheder kun ved hjælp af traditionen. Dog var der retfærdige, saasom: Abel, Enok, Noa, Abraham, Melkisedek o. s. v.

Medens vor frelser vandrede her paa jorden, mon Han hastede med at skrive bibelen eller befalede sine apostler at skrive den? Nei, Jesus selv nedskrev ikke et ord af den hellige skrift; ikke heller befalede Han sine apostler at skrive, men kun at prædike læren: „Gaa hen og lær alle folk (Matth. 28, 19).“ „Prædik evangeliet for al skabningen (Mark. 16, 15).“ Hvad gjorde nu apostlerne? „De gik ud og prædikede alle vegne, og Herren arbejdede med og stadfæstede ordet ved medfølgende tegn (Mark. 16, 20).“

Har da ikke de tolv apostler, de to og sytti disciple og de første, som fulgte Herren, alle skrevet noget af den hellige skrift? Nei, de overleverede Jesu Kristi lære mundtlig; kun otte af dem har skrevet noget af den hellige skrift, og de skrev blot leilighedsvis.

Evangelierne og de fleste breve er nemlig rettede til særegne personer eller til visse menigheder, saasom til romerne, galaterne, hebræerne o. s. v.

Har ikke kristendommen forplantet sig alene ved bibelen? Nei, thi den hellige skrifs bøger blev skrevne længe, efterat kristendommen var grundlagt. Den kristne religion blev grundet i aaret 33 (det aar, Kristus døde). St. Matthæus's evangelium, den første af det nye testaments dele, som er bleven skreven, udkom først 8 aar efter. St. Markus's evangelium 10 aar efter Jesu Kristi opstandelse. Kirken havde allerede bestaaet henved 20 aar, da st. Lukas skrev sit evangelium, og Johannes selv skrev mod slutningen af det første aarhundrede. Havde bibelen været uundgaelig nødvendig til salighed, da vilde alle apostler have skrevet, og det saa snart som muligt. Og efterat det nye testaments bøger var skrevne, blev de ikke samlede i én bog, som vi har dem den dag idag. Evangelierne og brevene var kun kjendte af de enkelte menigheder, til hvem de var henvendte, ligesom de hyrdebreve, der den dag idag bliver skrevne af biskopperne, er mest kjendte i deres egne bispedømmer. Det var først henimod slutningen af det fjerde aarhundrede, at kirken afsluttede fortegnelsen over de anerkjendte kanoniske skrifter og erklærede bibelen, saaledes som vi endnu har den, for Guds ord eller den hellige skrift. Det var i de første aarhundreder, at de kristne var mest ivrige og fromme; i den tid hengav mangfoldige martyrer sit liv for troens skyld. Man kan ikke paastaa, at disse kristne ikke havde den rette tro og sædelære, skjønt de ikke havde bibelen saa fuldstændig som i vore dage. Bibelen er da ikke den eneste veileder til troen og til saligheden.

Bogtrykkerkunsten blev først opfundet i det 15de

aarhundrede; før den tid maatte alle bøger skrives med pen. Man kan saaledes let forstaa, at det var en ren umulighed at skaffe alle mennesker en bibel. Skulde alle fordømmes, som ikke eiede en bibel, da vilde ikke mange være blevne salige. Før den tid var man henvist til den mundtlige lære eller overleveringen, saaledes som i de apostoliske tider.

Desuden er der ting, som traditionen alene lærer os, og hvorom bibelen intet nævner. Er enhver kristen f. eks. ikke forpligtet til at helligholde søndagen? Den hellige skrift taler dog kun om sabbaten, d. e. lørdag. Vi holder desuagtet søndag som Herrens dag og ikke lørdag. — Hvem har sagt, at denne eller hin del af den hellige skrift er virkelig indblæst af den Helligaand. ja at hele bibelen virkelig er Guds ord? det omtaler bibelen ikke. Det er da traditionen, som har overleveret os denne bog som Guds ord.

Apostelen Paulus befaler at fastholde ikke blot de skrevne sandheder (bibelen), men ogsaa den mundtlige lærdom (traditionen), som senere blev nedskreven af apostlernes efterfølgere: „Derfor brødre, staa fast og hold hart ved de traditioner (lærdomme), som I har modtaget, være sig ved vor tale eller ved vort brev (II. Thes. 2, 14).“ Den samme apostel skriver desangaaende til Timotheus: „Bliv da du, min søn, sterk ved den naade, som er i Kristus Jesus, og hvad du har hørt af mig i mange vidners nærværelse, betro det til paalidelige mennesker, som er dygtige til ogsaa at lære andre (II. Tim. 2, 1).“

Vi ser deraf, at apostelen lægger stor vægt paa det, som han har prædiket, endskjønt det ikke staaar i hans breve, altsaa ikke i bibelen.

Vi maa følgelig antage traditionen.

VI. Er det sandt, at bibelen er saa klar, at alle mennesker kan fatte den?

Fornuften og den hellige skrift selv lærer os, at bibelen ikke er let at forstaa, og at der maa en ufeilbar autoritet til at forklare den. Den, som modsiger det, vil vi spørge: Tror du, at et lidet barn, en vild eller hedning, med sin simple naturlige forstand, og hvem man skulde lære at læse, kunde, uden at have hørt et ord om kristendommen, bare med en fuldstændig bibel ihænde, komme til at kjende den kristelige lære? eller at endog de mere forstandige af sig selv kan finde i en bibel alt, hvad de skal tro og gjøre for at blive salige? Og dersom bibelen er saa klar og letfattelig, hvorfor da de utallige sekter i protestantismen? Alle har en forskjellig lære, og alle paaberaaber sig den hellige skrift; man tvister ikke om en sag, som er klar i sig selv. Dersom bibelen er saa klar, hvorfor da høre paa prædikanter? hvortil bibellæsninger eller bibelfortolkninger o. m. a?

Den, som ikke vil høre fornuftsgrunde, vil jeg bede at slaa op bibelen, som selv vidner om, at den er vanskelig at forstaa, og at den, som vil tolke den efter behag, tager skade paa sin sjæl. Den hellige Petrus siger nemlig: „Vor elskelige broder Paulus efter den ham givne visdom har skrevet til eder, ligesom i alle sine breve, naar han i dem taler om disse ting; hvoriblandt

der er noget, som er svært at forstaa, hvilket de ukyndige og ubefæstede forventer, ligesom og de øvrige skrifter, til sin egen fordærvelse (II. Petr. 3, 15—16).“

Dette troede kammersvenden hos Kandace, æthiopernes dronning, hvorom der er tale i Ap. gj. 8, 26 ff. Filip, sendt af Gud, fandt ham, idet han læste profeten Isaias. „Forstaaer du vel det, som du læser?“ spurgte Filip. Men han sagde: „Hvorledes skulde jeg kunne det, uden at nogen veileder mig?“ Og Filip underviste ham i den sande tros lære.

Vorherre vidste, hvormeget den hellige skrift kunde misbruges i tidernes løb; derfor gav Han de troende sikre veiledere i apostlernes efterfølgere: „Han satte nogle til apostler, nogle til profeter, nogle til evangelister, nogle til hyrder og lærere . . . forat vi ikke skal være børn og lade os omtumle som bølger og omdrive af ethvert lærdoms-veir ved menneskenes spil, ved træskhed, til forførelsens kunstgreb (Ef. 4, 11. 14).“

Ingen maa sige, at det ikke er nødvendigt at høre kirken, at enhver kan tolke bibelen efter eget hoved og egen indskyldelse; thi apostelen Petrus siger: „I ved dette først, at ingen profeti i skriften kan ske ved egen udlæggelse (II. Petr. 1, 20).“

Den hellige skrifts fortolkning maa da ske ved Jesu Kristi kirkes ufeilbare læreembede. (Fortsættes.)

Et menneske (p.)

har i „Senjens folkeblad“ sagt en hel masse løst og fast om den katholske kirke, idet han føiter ind paa alle mulige og umulige omraader. I torrige aars nr. 27 af „St. Olaf“ — hvilket nr. blev tilstillet „Senjens folkebl.“ — gav vi det svar paa en artikel. Deri skrev vi: „I dette nr. aftrykker vi hyrdebrevet fra alle Preussens biskoper, i hvilket de i rækkefølge fremdrager protestanternes hovedanklager mod den katholske kirke og klart og tydelig gjendriver disse med kirkens lære. Vil nu „Folkebladet“ søge at gjendrive disse fremstillinger punkt for punkt — ikke med hule fraser, men med virkelige grunde og stadfæstede kjendsgjerninger, da er vi beredte til punkt for punkt at forsvare vor lære. Hvis bladet tilstiller os adresserne, vil vi gratis sende vedkommende numre af „St. Olaf“ til alle „Folkebladet“s abonnenter i hele Trondenæs prestegjeld, forat de selv kan dømme, hvem der har ret.“

Bladet har imidlertid ikke ladet høre fra sig, og heller ikke nu modtager det vor udfordring til diskussion. Vi gjentager den derfor herved, og saasnaart de store lærespørgsel er blevne diskuterede, skal vi gjerne inklade os paa de periferiske og adiaforiske ting.

En glæde er det os forøvrigt at se i „Senj. folkebl.“ nr. 94, at det skifter redaktør, og at „bladet vil blive redigeret i sund, ren venstreretning“, da vi saa forhaabentlig bliver fri for de øllede angreb, vi er vante til, og tillige faar indrømmet plads til de svar, eventuelle angreb maatte kræve.

Vidnesbyrd af siendemund.

Den irske partifører Parnell staar i denne tid anklaget for at have staaet i syndigt forhold til en vens, kaptein O'Sheas hustru. Hvorvidt beskyldningen er sand, vil processen vise; men hvad her skal fremhæves, er det smukke vidnesbyrd, som protestantiske aviser giver den katholske kirkes syn paa egteskabeligt forhold — et syn, der er en nødvendig følge af, at egteskabet hos os holdes for et sakrament.

„Mrgbl.“ for 15de ds. skriver altsaa:

„De engelske blade er alle enige om, at Parnells politiske rolle vil være udspillet for bestandig, hvis han overbevises om at have gjort sig skyldig i det usædelige forhold til fru O'Shea, som han sigtes for. Thi, siger de, som ivrige katholiker vaager irlænderne med ubøielig strengthed over kvindens kyskhed og egteskabets renhed, og alle som en, lige fra erkebisen til den simpleste bonde, vil stene ham trods alle hans fortjenester, hvis det godtgjøres, at han har spillet en forførrers rolle i sin fordums vens hus.“

Om protestanternes missioner i Indien

skriver efter „The Nineteenth Century“ „Dagbl.“ for 12de 1890 blandt andet følgende:

„Hvad er udsigterne for den kristne mission? Isak Taylor har nylig med slaaende statistiske data vist, hvor yderst faa proselyter engelske missionærer gjør for de anvendte penge. Sandsynligvis vilde personlig iagttagelse bevæge ham til at skrive endda skarpere, end han har gjort. Det faar imidlertid her som ellers siges, at statistiken beviser for meget og for lidet. I hungersaarene blev der gjort hundreder af proselyter, som siden er faldne fra igjen, men hvis navne vedbliver at fylde listerne over „indfødte kristne“. Hundreder, om ikke tusender, er indskrevne som „nydende undervisning“ — folk, der, som enhver ved, kommer til missionsskolerne paa grund af den verdslige undervisning, som der gives, men hvem ingen i sine vildeste øieblikke ventet, nogensinde skal blive omvendte. I præsidentskabet Madras, hvor der er langt flere kristne end i nogen anden del i Indien, er bare 10 pct. af eleverne i de protestantiske kristne skoler kristne, og en eneste omvendelse paa 25 aar er tilstrækkelig til at sætte en hel skole i oprør . . . Ikke alene engelske og skotske, men tyske og talrige amerikanske missionærer er i arbejde. Men hvorfor er de tilsyneladende magtesløse til at hamle op med hinduismen? Uden tvil bliver der udsendt mangen en missionær, som ikke er en saa vanskelig post voksen og uforberedt paa den selvfornegtelse, som den medfører . . .“

Katholsk mission.

Fra Sydshantong i Kina skriver den apostoliske vikar, biskop Anzer, paa allehelgensdag 1889 en missionsberetning, hvori han skildrer den megen lidelse, missionen maa døie. Derefter giver han følgende meddelelse: Tallet paa døbte, som fortiden er ilive, er 2160,

i aarets løb var 124 døde, 5425 katekumener forbereder sig til daaben; 526 voksne hedninger, 61 kristne børn, 9865 hedningebørn i livsfare var i aarets løb blevne døbte. 25 seminarister forbereder sig til missions-tjenesten. —

I England er chefredaktøren for det bekjendte anglikanske blad „Church-review“, Packmann, traadt over til catholicismen. Det samme er skeet med forstanderinden for sygepleiersker-selskabet ved st. Thomas-hospitalet i London, og hun er den 3dje af forstanderinderne, som i afvigte aar har gjort dette skridt. I 1889 er 9 anglikanske geistlige vendte tilbage til moderkirken. Sandheden skal nok kjæmpe sig frem efterhaanden, om der end reises kamp imod dens bestræbelser.

Anmeldelse af katholske bøger.

P. P.: „Er romersk-katholsk egte evangelisk?“ har vi nylig omtalt og paa det bedste anbefalet det læsende publikum. Til nævnte bog slutter sig en række smaaskrifter af samme forfatter „Til forsvar for sandheden“, af hvilke hvert enkelt skal fremdrage et enkelt lærestykke og behandle det mere indgaaende. Det første er nu udkommet i kommission hos A. F. Høst & søn i Kjøbenhavn (25 øre).

„Kristi kirke“ er titelen paa den lovende brochure, af hvis fortale vi hidsætter følgende: „Selve afhandlingen fremsætter den katholske anskuelse paa en almenforstaaelig maade sine ira et studio. Polemiken er indskrænket til et tillæg af nogle faa noter.“ Skulde vi udsætte noget paa den for enhver sandhedssøgende værdifulde brochure, da vilde det være, at der er sat en mængde henvisninger til bibelen, uden at de paagjældende skriftsteders tekst — antagelig for kortheds skyld — er anført, medens man dog hverken kan forvente, at læserne kjender alle de paagjældende steder eller slaar dem op i bibelen.

Rekruten

af
Hendrik Conscience.

(Fortsat.)

Pigen græd bitterlig, rystet af den varme og klagende tone, hvori den blinde talte; men Jan merkede det ikke; han fortsatte:

„Trien, lige til mit livs aften, ja paa min døds-seng vil jeg mindes det øieblik, da vi tog afsked med hinanden; jeg har forstaaet, hvad dine kjære blaa øine har sagt mig, og det har gjort mig lykkelig midt i mine lidelser. Selv da lægen brændte mine øine med helvedsten, saa jeg skreg af smerte, stod du for mig med den samme rødme paa kinden, og jeg føler endnu din haand skjælte i min. Ak, havde den gode Gud blot ladet mig beholde et øie til at kunne arbeide for vort daglige brød, saa var jeg faldt paa knæ for at bede dig om noget, Trien — noget, som maatte binde os sammen for hele livet, og jeg skulde gjerne have arbeidet mig

tildøde for at belønne dig for din godhed. Men nu kan jeg det ikke. . .“

„Men Jan da!“ raabte jomfruen fuld af fortvivelse; „hvad er det, du siger? Vil du pine mig? Jeg begriber dig ikke. Og hvordan skal det da blive med dig i verden?“

„Ak, jeg . . . jeg vil sørge og — dø!“ sukkede ynglingen.

„Dø!“ raabte pigen ivrig. „Du tænker da vel ikke, at jeg vil lade dig dø? Hvad mener du egentlig? Tal tydeligere; jeg kan ikke like sliig dunkel, gaadefuld tale. Jeg vil ikke gaa længere; sæt dig ned her og lad mig høre, hvad det er for griller, du har faaet i hovedet.“

Hun førte den blinde til veikanten, satte sig ved siden af ham i det sparsomme græs, lagde ranselen af sig og sagde:

„Lad mig nu høre, Jan, hvad det er, du mener; ud med sproget da!“

„Ak, kjære Trien! du begriber nok, at du vil sætte hele din ungdom paa spil for min skyld.“

Kan jeg da forlange, at du skal forskjære hele dit liv bare for mig? Den tanke alene, at du vil gjøre dette, skjærer mig i hjertet. Hvis du vil, at jeg skal være kvik og munter, saa maa du love mig, at du intet mere vil være for mig end en søster; at du vil gaa paa kjermesserne som før og i ærbarhed være venlig og forekommende mod andre gutter. . .“

Hulkende afbrød jomfruen ham:

„Jan, Jan, hvor er det muligt, at du kan være saa slem? Du skjærer mig i hjertet ligesom en bøddel. Det har jeg altsaa for min godhed: Gaa, søg dig andre gutter! Har jeg fortjent at høre slige ord? Hvori har jeg forseet mig?“

Jan søgte pigens haand, og da han havde grebet den, sagde han i sørgmodig tone.

„Ak, Trien, du vil ikke forstaa mig. Havde jeg seks øine, vilde jeg lade dem allesammen brænde ud ene og alene for at elske dig uden at bringe dig nogen smerte. Og dog er det at være blind en lidelse, som ingen kan begribe, saa længe han ser dagens lys. Men Gud vilde sikkerlig straffe mig, hvis jeg vilde misbruge dit liv til min egen fordel.“

„Og hvis jeg fulgte det stygge raad, da vilde du ogsaa forglemme mig, ikke sandt?“

„Glemme dig!“ sukkede den blinde. „Jeg maa hele mit liv igjennem tænke og drømme. Hvad skulde jeg vel tænke paa? O, kun paa din godhed og paa det, som dine øine sagde mig, da vi skiltes.“

„Vilde du fremdeles holde af Trien, hvis hun opfyldte dit ønske?“

„Altid, lige til døden!“

Pigen tørrede taarerne af sine øine. Et ganske andet udtryk viste sig i hendes træk. Med glad stolthed og freidigt mod svarede hun:

„Og jeg skulde glemme dig? Gaa paa kjermesserne med andre gutter, medens du i ugevis sad ved peisen og sørgede og tænkte paa mig? Jan, jeg begriber ikke, hvorledes du kan tænke sliig. Hvis det ikke var dig, vilde jeg vist blive svært sint paa dig. Troede

du maaske, at jeg intet hjerte havde, at jeg skulde lade dig hentæres af smerte? Nei, nei, du elskede mig, da du havde dine to mørke øine; jeg vil fremdeles elske dig, ogsaa nu, da du har mistet dine øine, min stakkars, ulykkelige Jan! Tal ikke mere til mig om andre gutter; det gjør mig saa vondt; for det er, som holdt du ikke mere af mig, naar du siger sligt. Bare jeg tænker paa det, triller taarerne ned over mine kinder.“

Jan trykkede pigens haand, taus og fuld af beundring og taknemmelighed.

Efter nogle øieblikkes taushed sagde han sukende:

„Trien, du er en engel paa jorden, det føler jeg godt; du alene kan bringe mig til at glemme, hvad Gud har berøvet mig; men saa kan det ikke være!“

„Naa,“ svarede hun; „du vil sige, at jeg skal træde ind i st. Annas orden og blive gammel jomfru. Men slig tænker ikke jeg; jeg vil indgaa et lykkeligt ægteskab, før vinterkornet udsaaes, ser du!“

„Gifte dig!“ mumlede soldaten i en vis bedrøvet tone. „O Trien, nu har mit sind fundet ro. Give Gud, at din mand maatte elske dig, som du fortjener. Du vil altsaa gifte dig? Med hvem? Er det en ven fra landsbyen?“

„Jan, har du mistet forstanden?“ raabte jomfruen saa høit, at det gav gjenlyd oppe i granskogen. „Jeg gifter mig. Du spørger, med hvem? — Med dig!“

„Med mig? med en blind?“

„Med dig, ja! netop med dig!“

„O tak, tak for din store kjærlighed! Herren vel-signe dig og belønne dig! men . . .“

Trien holdt haanden for munden paa ham, for ikke at høre det afslaaende ord „men“, idet hun sagde:

„Ti; du har talt saa alvorlig, og jeg har hørt paa dig, mens hjertet var ved at sprænges i mit bryst; lad mig nu engang tale. Hvis Trien ved en ulykke var bleven blind, vilde du da have forladt det stakkars faar? Og hvis hun fremdeles elskede dig, vilde du da have givet hende det dødsstød at være god mod andre piger? Nu, svar mig paa det!“

„Jeg tør ikke.“

„Du maa, du skal sige det lige ud, Jan!“

„Ak, Trien, jeg vilde have gjort, hvad du nu gjør; men jeg kan ikke, min kjære veninde! Hvad vilde folk sige om mig?“

„Du skal!“ sagde pigen med eftertryk. „Se her, tag min haand og lov mig det for Guds ansigt, saa-længe til presten har bedet over os.“

Da soldaten hørte dette, skjulte han ansigtet i sine hænder og sænkede hovedet ganske langsomt mod pigens bryst. Han faldt næsten i afmagt, saarørt blev han. Han fik ikke et ord frem, før Trien begeistret raabte:

„Menneskene! Den, som handler ret, behøver ikke at skamme sig. Naar jeg gaar med dig til kirke for ved alteret at sige dig et uigjenkaldeligt ja, da vil jeg bære hovedet høit og tænke, at Gud deroppe ved, hvad der er ondt og godt. Vær bare rolig, jeg skal nok vise, hvad man kan, naar hjerte og arm er sterk. Du skal intet mangle, min kjære Jan; det skal jeg nok sørge for. Jeg skal altid blive hos dig, trøste og opmuntre

dig, til døden skiller os. Vi skal bo hos vore mødre sammen med bedstefar og Pauwken i lykke og fred som før. Er ikke det bra?“

Grædende og hulkende kyssede den blinde soldat pigens hænder. Han mumlede vel endnu nogle ord for at afslaa det kjærlige tilbud; men hun talte i befalende tone:

„Jan, her kan vi ikke blive siddende; vi maa bryde op. Det vil blive mørkt, før vi naar den gaard, hvor jeg for fire dage siden sov. Staa op og gaa kun muntert videre. Jeg vil ikke høre mere om den sag; hvad sagt er, er sagt. Lad os nu prate om andre ting.“

Hun tog ranselen paa ryggen, gav Jan stokken, og begge gik stille, men glade henover heden.

VI.

Den næste morgen ved daggry var Trien allerede underveis med ranselen paa ryggen og den blinde soldat bag sig.

Græsset ved veikanten og urterne paa heden glinsede i den første morgensol, som var de overstrøede af diamanter, medens grantoppene, fugtede af duggen, saa ud, som de var overtrukne med sølv. Mod øst glødede himlen i guld og purpur. Nattedunsterne steg op og svævede mellem himmel og jord. Fuglene var vaagnede og fyldte luften med sin sang. Den travle bi surrede om paa blomsterne. Sommerfuglene flagede lystig i morgensolen. Alt smilte den unge dag imøde; alt jublede det herlige lys velkommen.

Ogsaa den gode pige følte uvilkaarlig den samme stemning, som hele naturen aandede. Af og til sang hun begeistret nogle toner af en eller anden sang eller talte nogle ord for at give munterheden i sit hjerte luft. Soldaten havde længe gaaet taus; endelig sagde han:

„Men, kjære Trien, hvor du er glad! Det er vel, fordi det er saa pent veir? Jeg kan ikke se det; men jeg hører godt, at fuglene synger og hilser os god-morgen, og at bierne surrer og er glade.“

„Nei, Jan, det er ikke derfor,“ svarede pigen. „Træd nærmere; jeg maa sige dig noget rart. Det er kun en drøm, og jeg havde næsten glemt den. Men siden jeg atter blev glad, randt den mig paany ihu. At drømme er dog behageligt, ikke sandt?“

„Aa jo, undertiden.“

(Fortsættes.)

Indenlandske efterretninger.

Forhenv. statsraad **Jakob Sverdrup** er bleven kgl. udnævnt til sogneprest for Korskirken i Bergen til mis-nøie for baade venstre- og høirefolk.

Her har været gjort **stort staahei** i den radikale presse over en ytring, kaptein Ingvolstad skulde have fremsat, at „hvis Sverige stod i krig mod Norge, vilde taleren stikke sit sværd i balgen.“ Saa reducerer den skammelige forbrydelse sig til, at kapteinen har sagt det aldeles korrekte: „Naar uberettiget strid fra norsk

side fremkalder krig med Sverige, da vil jeg stikke mit sværd i balgen.“

Norges udførsel af fersk fisk var i 1879 2,513,580 kilo, Sveriges kun 430,007; men i 1888 var Sveriges 39,144,000 kilo og Norges kun 14,224,910.

Kronprinsen vil komme til Kristiania for at aabne storthinget.

Bark „Immanuel“ af Langesund er opbrændt paa Atlanterhavet. Mandskabet reddet.

Udenlandske efterretninger.

De to romerske blade „Cronaca nera“ og „Satana“, som havde svoret kirkens undergang, er begge to af mangel paa penge allerede indgaaede til den forhaabentlig evige hvile.

De to franske missionærer, som har maattet lade sit liv nylig blandt Gallas-folket, var en kapucinerprest og en broder.

Den frafaldne katolik, professor i kirkehistorie i München, Döllinger, er død den 10de ds. i en alder af 91 aar uden at have udsonet sig med kirken. Da han blev stillet for valget imellem pavens ufeilbarhed og sin egen, havde han ikke ydmyghed nok til at bøie sig for hin. Ogsaa ydmyghed er en naade, man maa bede om; og just der manglede det. Den store lærde havde allerede længe før ufeilbarhedserklæringen i 1870 lagt breviarbønnen paa hylden og indskrænket sig til at holde messe om søndagen. Den nu uddøende sekt „gammelkatholikerne“ regnede ham til sine, og hans omgivelser tillod ikke nogen katolsk prest at nærme sig hans dødsleie. Trods alle bestræbelser fra sektens side paa at faa Döllinger til at bekjende sig som gammelkatholik, lykkedes det den dog aldrig, og kun imens den syge henlaa bevidstløs, fik den gammelkatholske professor Friedrich givet ham sin sidste salvelse. „Mrgbl.“ roser hans „grundige kirkehistoriske kundskab“, og vi griber da leiligheden til at anbefale et af hans kirkehistoriske skrifter: „Morten Luther“, som kan faaes for 75 øre gennem st. Olafs-trykkeri og enhver boghandel.

Hvad prædikenen kan bruges til. En protestantisk prest i Zürich, pastor Wiszmann, holdt i byens Peterskirke ifølge „Mrgbl.“ af 14de ds. en prædiken om og for theatret: Byen maatte have et nyt og vakkert theater istedenfor det nedbrændte.

Hvad det er for forbrydelser, geistligheden i Frankrige anklages for, sees bl. a. af følgende hændelse. Af den religionsløse stat er egteskabsskilsmissen tilstedet ved lov, saa et egteskab med fraskilte ansees som gyldigt, og børnene som egte. Dette strider imod kristendommen og mod den katolske kirkes praksis. Altsaa prædikede en skøn dag sognepresten af Vavour imod skilsmissen og mod derpaa følgende egteskab som noget lastværdigt. Han blev sat under tiltale af det offentlige og idømt 50 francs mulkt.

Ved det katolske universitet i Löwen har erkebispens af Mecheln, kardinal Goossens, oprettet et høiere filosofisk institut. Den hl. fader har sendt en lykønskningsskrivelse med en gave paa 150,000 francs.

En missionskongregation for hedningelandene grundedes for en 20 aar siden i Mill-Hill ved London af Salfords biskop Vaughan. Omtrent halvdelen af missionærerne er hollændere. Nu har samme biskop faaet aabnet et kolleg i Nord-Brabant, hvor der skal være en forskole for missionselever.

Til Jesu-hjerte-votivkirken paa Montmartre bliver i Savoyen en klokke støbt, som bliver over 3 meter i gjennemsnit og veier 32000 pund, knevlen veier 1500 pund.

Professor Matthison-Hansen, den velbekjendte komponist og siden 1832 organist ved Roskilde domkirke, er død, 83 aar gammel.

Kulstriken i Nordfrankrige var endt med arbeidernes seier, hvad angaar indskrænkning af arbeidstiden, men udbryder nu delvis igjen. Ogsaa i Belgien maa firmacerne give efter, da arbeiderne er organiserede.

Voldsomme orkaner rasede forrige uge paa forskjellige steder i de nordamerikanske fristater. Et snes mennesker omtrent er ihjelslaede, og mange saarede.

Vinhøsten i Frankrige i 1889 anslaaes til 23,223,600 hektoliter eller 6,878,500 mindre end aaret iforveien.

En lavine er styrtet ned over Sierra City i Kalifornien og har ødelagt flere huse og den katolske kirke. Mindst 7 personer omkom.

For at have drevet handel med piger er 47 personer udviste af Antwerpen.

34 kostbare heste er indebrændte med en stald i Kentucky.

Et sammenstød mellem to persontog i fuld fart blev ved Charleroi forhindret ved, at sporskifteren med yderste livsfare kastede sig ned mellem skinnerne og tvang det ene spor til at vige; toget gik hen over ham, uden at han fik skade.

Fra Sverige udvandrede i 1889 23,913 svenske undersaatte.

Blandinger.

Amerikansk reklame. „Lær af en mastodont! En nylig i Illinois udgraven mastodonts stødtænder veier 175 pund hver. Hvilken kolossal tandpine har ikke saadant et dyr maaske havt! Men saadan tandpine helbredes med Browns jernbitter.“

Uregelmæssigheder ved bladets tilstilling bedes uopholdelig meldte til ekspeditionen, Akersveien 4.

Møbler.

Undertegnede anbefaler herved sit lager af polerede saavel som malede møbler af ethvert slags, ogsaa efter udenlandske mønstre. Arbeidet garanteres, samt leveres billigere end Kristiania-priser. Bestillinger modtages under adresse

O. Andresen Horgen,
Fron pr. Drøbak.